

Goedkeuring van het plan-MER 7de Mestactieplan (MAP7)

Vlaamse Landmaatschappij
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
PLMER-0316-GK

1. Inleiding

Het voorgenomen plan betreft het 7de Mestactieplan (MAP 7), ter uitvoering van de Nitraatrichtlijn, Kaderrichtlijn Water en Drinkwaterrichtlijn. Het in basis voorgestelde pakket maatregelen binnen MAP 7 vloeit voort uit enerzijds het principiesakkoord tussen de landbouw-, milieu- en natuurorganisaties van het voorjaar 2023, en het akkoord dat de Vlaamse Regering sloot met een aantal landbouworganisaties (Landbouwakkoord) (15 februari 2024) anderzijds. Het beleid over MAP 7 dient te gebeuren binnen de gestelde termijnen en bepalingen van genoemde Europese richtlijnen, en voor zover landbouw daar verantwoordelijk voor is. Daarbij mogen ook de Instandhoudingsdoelstellingen binnen het Europees gekaderde natuurbeleid niet worden gehypothekeerd.

2. Plandoelstellingen en -inhoud

Plandoelstellingen en -inhoud (met basispakket en voorwaardelijk pakket auto-executieve maatregelen) worden beschreven in hoofdstuk 2.4. van het plan-MER. Concreet verhoogt MAP 7 de ambitie ten opzichte van voorgaande MAP's, stellend dat alle maatregelen genomen worden om de gemiddelde nitraatconcentratie per afstroomzone in het oppervlaktewater in landbouwgebied beneden de streefwaarde van 18 mg nitraat/l te brengen tegen eind 2027, conform de timing van de Kaderrichtlijn Water. Met betrekking tot de doelstellingen stelt het regeerakkoord 2024-2029 dat Vlaanderen een doelfasering zal vragen aan de Europese Commissie in het kader van een verbeterstrategie om de doelstellingen zo snel mogelijk te behalen en een vergunningenstop te vermijden.

Voor **fosfor** in oppervlaktewater wordt in het formuleren van de doelstelling rekening gehouden met de buffering en vertraging van de concentratiewijzigingen in het natuurlijk systeem. Daarom wordt er in het plan opgelegd dat het percentage MAP-meetpunten dat aan de milieukwaliteitsnorm terzake voldoet dezelfde verbeterende trend moet realiseren als de voorbije jaren.

Inzake grondwater wordt een dalende trend van minstens 0,75 mg nitraat/l per jaar vooropgesteld voor alle afstroomzones met onvoldoende grondwaterkwaliteit. Tegen 2027 moet een daling

gerealiseerd zijn van 6 mg nitraat/l t.o.v. de start van MAP 6 in alle afstroomzones met onvoldoende grondwaterkwaliteit.

Het basispakket maatregelen binnen MAP 7 werd vastgelegd via decreet goedgekeurd op 18 december 2024. In het basisvoorstel MAP 7 wordt voorzien dat bij onvoldoende kwaliteitsverbeteringen na 2 monitoringjaren, auto-executieve maatregelen ingesteld worden. Gezien het basispakket MAP 7 conform NEMO-modellering reeds voor herstart van de procedure niet bleek te volstaan om de doelen in voldoende mate te halen, werden bijkomend een aantal mogelijke maatregelen benoemd en via hoofdzakelijk expert judgement beoordeeld inzake hun verwachte (verdere) bijdrage aan het halen van de Europese en Vlaamse doelstellingen.

3. Procedurele aspecten

Gelijktijdig met de opmaak van het plan werd een plan-MER opgesteld conform het generieke spoor uit het DABM¹. Sinds 1 december 2025 is het DABM gewijzigd. Aangezien de kennisgeving voor dit plan-MER werd ingediend vóór 1 december 2025, volgt dit MER wel nog de procedure die eerder al van toepassing was.

Daarenboven is naar aanleiding van het Landbouwakkoord een aantal wijzigingen in het plan doorgevoerd, waardoor de oorspronkelijke kennisgevingsnota, opgemaakt binnen de in 2023 gestarte plan-MER-procedure, diende aangepast te worden. De procedure werd aldus herstart.

De aangepaste kennisgeving voor dit plan-MER is volledig verklaard op 28 juni 2024. De terinzagelegging in de gemeenten liep van 5 juli 2024 tot en met 2 september 2024. Deze terinzagelegging werd aangekondigd op de webstek van het Team Mer (sinds 1 december 2025 het Vlaams Expertisecentrum M.e.r. (VECM) genaamd, doorlopend aldus genoemd in verdere tekst). Verder werd de aankondiging ook bekend gemaakt op de webstek van de VLM en in alle edities van Het Nieuwsblad (publicatie 5 juli 2024) en via aanplakking op officiële aanplakplaatsen van de betrokken gemeenten.

De kennisgevingsnota was waar nodig of bijkomend gevraagd tijdens deze periode ook te raadplegen in het Frans, met melding van de kennisgeving aan en adviesmogelijkheden voor zowel Nederland, Frankrijk, het Brussels Gewest als Wallonië.

Tegelijkertijd vroeg het VECM adviezen bij de administraties en openbare besturen binnen Vlaanderen.

Het VECM stelde bijzondere richtlijnen op (dd. 19 november 2024) om de methodologie die in het MER gevolgd moet worden, vast te leggen. Zij houden rekening met de principieel verplichte onderdelen van een plan-MER op basis van art. 4.2.8 §1 bis van het DABM, de ontvangen inspraakreacties en de ontvangen adviezen en met het informeel overleg van 19 september 2024 tussen de initiatiefnemer, het studiebureau en het VECM.

Tijdens het opstellen van het (ontwerp) plan-MER vond regelmatig overleg plaats tussen de initiatiefnemer, het studiebureau en het VECM, aangevuld door bilaterale contacten tussen initiatiefnemer en andere relevante overheidsinstanties. Tussentijds legde de initiatiefnemer de

¹ *Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk gewijzigd* en zoals van kracht op het moment van ontvangst van de kennisgeving.

ontwerpdocumenten ter evaluatie voor aan het VECM en werd teruggekoppeld met de belangrijkste adviesinstanties. Vervolgens organiseerde de initiatiefnemer een openbaar onderzoek over het ontwerpplan en het ontwerp van plan-MER in alle betrokken steden en gemeenten van 18 maart 2025 tot en met 16 mei 2025. Gelijktijdig werden deze documenten ook voor advies voorgelegd aan de bevoegde adviesinstanties. Het ontwerp plan-MER werd vervolgens aangepast naar aanleiding van de verwerking van de ontvangen opmerkingen en adviezen.

Het studiebureau bezorgde namens de initiatiefnemer het definitieve voorstel van plan-MER op 27 januari 2026 aan het VECM, met erna nog lichte aanpassing (updates) op aanwijzing. Het overwegingsdocument, met de ontvangen opmerkingen en adviezen op het ontwerpplan en plan-MER, met voorstellen van antwoorden daarop, werd 30 januari 2026 door VLM overgemaakt ter nazicht. Het agentschap Natuur & Bos werd ook nog om advies gevraagd op de Passende Beoordeling en VEN-toets, deel uitmakend van het plan-MER, met ontvangst van dit advies dd. 13 februari 2026 (conclusie advies gunstig met aanbevelingen).

4. Inhoudelijke toetsing van het plan-MER

In artikel 4.2.11 §4 van het DABM werd gesteld dat het VECM het plan-MER inhoudelijk moet toetsen aan de beslissing, vermeld in artikel 4.2.8, §6 (i.e. de richtlijnen dd. 19 november 2024), rekening houdend met de opmerkingen en de adviezen, uit het openbaar onderzoek en de bijhorende adviesronde.

5. Toetsing aan de richtlijnen

Het VECM bevestigt dat het plan-MER, op basis van de beschikbare informatie, werd uitgewerkt in overeenstemming met de richtlijnen van 19 november 2024. Volgende overwegingen kunnen worden gemaakt bij deze toetsing:

Het plan-MER benoemt doorheen de tekst en gebundeld in het slothoofdstuk, belangrijke kennisleemten en lacunes in de informatie. Het betreft hier onder meer:

- ✓ de voorlopige onmogelijkheid om emissies uitgaand van beweiding en bemesting *op perceel(cluster)niveau* te berekenen (EMAV berekent op heden emissies op stalniveau);
- ✓ het gebrek aan data rond causale verbanden tussen bemestingsregimes en nutriëntstromen vanuit landbouwpercelen naar zowel Europees beschermde gebieden (en hun inzigtgebieden) als VEN-gebieden toe;
- ✓ het nog niet afgebakend zijn van alle inzigtgebieden van de Speciale Beschermingszones (voor circa 80% bekend);
- ✓ verbetermogelijkheden in het modelontwerp van NEMO (o.a. integratie fosfaatstromen vanuit drainage-infrastructuren, analyse en validatie NEMO op basis van wisselende weersomstandigheden (ter onderbouwing van klimaatscenario's);
- ✓ de vaststelling dat NEMO op heden veel, maar nog niet alle afstroomgebieden voldoende betrouwbaar kan dekken voor scenarioberekeningen rond een aantal mogelijke aanvullende maatregelen, waardoor modelresultaten voorlopig 'enkel' tot gebiedstypeniveau betrouwbaar zijn, verder op te bouwen inzichten inzake verbanden tussen nitraatdynamiek en organisch stofgehalte in de bodem.

Deze kennisleemten (in relatie tot de passende beoordeling benoemd als 'lacunes in de informatie', conform de Europese richtlijn tot opmaak van Passende Beoordelingen (EC, oktober '21)) zijn helder opgelijst. Daaraan worden expliciet belangrijke voorstellen tot actief invullen ervan gekoppeld. Actieve, structurele invulling ervan zal inderdaad meer betrouwbare tussentijdse opvolging en evaluatie van MAP 7 mogelijk maken, net als kwalitatieve voorbereiding van (het) volgende Mestactieplan(nen) met mogelijk meer gebiedsgerichte verfijning.

Tegelijk doet de Passende Beoordeling voorstellen op basis waarvan aan het verslechteringsverbod in context van de Habitatrichtlijn kan worden voldaan, met gedeeltelijk lagere nutriëntlast, samengaan met reeds beslist beleid inzake nulbemesting van percelen in groene bestemmingen in SBZ-H vanaf 2028 (uitgezonderd huiskavels).

6. Verwerking van de opmerkingen en de adviezen uit het openbaar onderzoek (overwegingsdocument)

De opmerkingen en adviezen gaven geen aanleiding tot fundamentele wijzigingen aan het plan-MER. De juridische, administratieve en beleidsmatige context (hoofdstuk 3) werd wel geüpdatet; de evolutie van de nutriëntenconcentraties in de grotere waterlichamen zijn toegevoegd (hoofdstuk 5); de term bufferstrook werd vervangen naar beschermingsstrook (doorheen het plan-MER); de kwalitatieve beoordeling van de maatregelen (hoofdstuk 6) werd licht bijgesteld (cf. beoordelingskader in paragraaf 4.3), verduidelijkt en/of aangevuld (bv. inzake combitoepassing van emissiearme aanwending en bemesting volgens de 6 J's) en bijkomende input. De Passende Beoordeling (hoofdstuk 7) is beperkt ook aangepast conform voortschrijdende inzichten. Waar kon is daarbij gebruik gemaakt van de meest recent beschikbare data tijdens rapportage (bv. inzake aantal GVE dat combineerbaar is met habitattypes, cf. rapportage INBO).

Gerelateerd hieraan werd door de VLM een overwegingsdocument als bijlage opgemaakt waarin antwoorden en vaak verhelderende info worden geboden op de ingebrachte opmerkingen en adviezen op het plan-MER. Het VECM evalueert de (sub)thematisch geordende, voorgestelde, heldere verwerking van de ruime inspraak en adviezen gunstig.

7. Bijkomende overweging

De besluitvorming in het plan-MER dient mede te worden gelezen tegen de achtergrond van de politiek in actieve overweging gestelde doelfasering aangaande het behalen van de Europese normen uit de Kaderrichtlijn Water, zonder hypotheek op de daarin gestelde abiotische doelen aan sich, en te realiseren via nieuw op te starten stroomgebiedbeheerplannen.

8. Goedkeuring van het plan-MER

Op basis van bovenstaande motivering keurt het VECM het voorliggende plan-MER en overwegingsdocument voor het 7de Mestactieplan (MAP7) goed.

Getekend door: JACOBS ISABEL ELISAB
Getekend op: 2026-03-05 17:09:25 +01:0
Reden: Ik keur dit document goed

Jacobs Isabel Vlaamse
overheid

Isabel Jacobs
Afdelingshoofd
Afdeling Instrumenten en Programmatie